

УДК 341.43:341.231.14:004«2014/22»  
DOI <https://doi.org/10.32782/apdp.v107.2025.52>

*В. Х. Ярмакі, А. С. Ніцевич*

## МІЖНАРОДНЕ КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО І ПРАВА ЛЮДИНИ У ДОБУ НОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ВІЙНИ

**Постановка проблеми.** Стрімкий розвиток новітніх технологій суттєво трансформує характер сучасних збройних конфліктів. Використання штучного інтелекту у військових системах, автономної зброї, а також проведення кібероперацій ставлять перед міжнародним співтовариством принципово нові виклики. Сучасні методи ведення війни значною мірою виходять за межі традиційних уявлень про застосування сили, що ускладнює кваліфікацію таких дій у межах міжнародного кримінального права та породжує питання щодо відповідальності як держави, так і окремих індивідів за їх наслідки.

Водночас проблема не зводиться лише до юридичної кваліфікації. Нові технології безпосередньо впливають на дотримання та захист прав людини, зокрема права на життя, приватність, свободу вираження поглядів, а також на право цивільного населення на захист від непропорційних атак. Кібероперації здатні вражати критичну інфраструктуру, медичні чи гуманітарні об'єкти, що ставить під сумнів ефективність існуючих механізмів міжнародного захисту прав людини. Штучний інтелект, позбавлений людського контролю, може створювати ризики для принципів гуманності, пропорційності та розрізнення у міжнародному гуманітарному праві.

Таким чином, актуальність теми зумовлена необхідністю пошуку балансу між традиційними нормами міжнародного кримінального права, розвитком механізмів міжнародної кримінальної юстиції, доктриною державної відповідальності та сучасними стандартами захисту прав людини. Дослідження цих питань є ключовим для формування нових підходів до міжнародно-правового регулювання війни в добу технологічної трансформації.

**Мета статті** полягає у комплексному аналізі впливу новітніх технологій ведення війни, зокрема штучного інтелекту та кібероперацій, на систему міжнародного кримінального права, механізми міжнародної кримінальної юстиції, концепцію міжнародно-правової відповідальності та стандарти міжнародного захисту прав людини.

Для досягнення цієї мети ставляться наступні **завдання**:

Дослідити, наскільки існуючі норми міжнародного кримінального права здатні охоплювати нові форми ведення збройних конфліктів.

Проаналізувати роль міжнародної кримінальної юстиції у переслідуванні злочинів, пов'язаних із використанням штучного інтелекту та кібероперацій.

Визначити підстави та межі міжнародно-правової відповідальності держав за наслідки застосування новітніх технологій у війні.

Оцінити ризики для дотримання прав людини у зв'язку з використанням автономної зброї та кібератак на критичну інфраструктуру.

Сформулювати можливі напрями розвитку міжнародного права з урахуванням технологічних викликів сучасних збройних конфліктів.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Проблематика застосування новітніх технологій у війні вже стала предметом ґрунтовних досліджень у міжнародному праві. Зокрема, Tallinn Manual 2.0 та праці Марко Росчіні визначають правові межі кваліфікації кібератак як «застосування сили» чи «збройного нападу». Міжнародний Комітет Червоного Хреста, Human Rights Watch та експерти на кшталт Бонні Дочерті акцентують на ризиках для життя, приватності та критичної інфраструктури, тоді як дослідники міжнародної кримінальної юстиції (наприклад, в аналізах МКС і доктрині державної відповідальності) звертають увагу на складність притягнення до відповідальності за дії, пов'язані з використанням штучного інтелекту й кібероперацій.

В українській науці також з'явилися окремі роботи: Шепітько, Сенаторова, Задоя, Пономаренко – про перспективи застосування ШІ у війні, Муравська й Сліпченко – про права людини та штучний інтелект, Гуцалюк – про кіберзагрози. Водночас комплексного аналізу цих явищ у площині міжнародного кримінального права та міжнародної кримінальної юстиції поки що бракує, що й зумовлює наукову новизну даного дослідження.

**Виклад основного матеріалу.** Система міжнародного кримінального права формувалася під впливом традиційних збройних конфліктів, у яких головними засобами ведення війни були фізична сила, вогнепальна зброя та зброя масового ураження. Римський статут Міжнародного кримінального суду 1998 р. закріпив чотири категорії міжнародних злочинів – геноцид, злочини проти людяності, воєнні злочини та злочин агресії [10]. Однак його положення орієнтовані насамперед на класичні методи воєнних дій. Використання новітніх технологій – автономних систем озброєння та кібероперацій – створює виклики щодо їх охоплення існуючими нормами.

Зокрема, кібератаки проти об'єктів критичної інфраструктури, таких як енергосистеми чи медичні заклади, можуть спричиняти масові жертви серед цивільного населення. Міжнародний комітет Червоного Хреста у своєму звіті 2019 року наголошує, що застосування норм міжнародного гуманітарного права до кібероперацій має здійснюватися за принципом еквівалентності наслідків: якщо атака спричиняє ті ж руйнівні ефекти, що й традиційний напад, вона повинна кваліфікуватися відповідно до норм гуманітарного права [3]. Водночас у доктрині міжнародного кримінального права [1] підкреслюється складність доведення умислу та безпосереднього причинного зв'язку між кібератакою й воєнними злочинами.

Не менш гостро постає питання відповідальності за застосування автономних систем озброєння, керованих алгоритмами штучного інтелекту. У доповіді Спеціального доповідача ООН з питань позасудових страт (2020) зазначається, що такі технології підривають принципи притягнення до індивідуальної кримінальної відповідальності, оскільки ускладнюють встановлення суб'єкта злочину [12]. Таким чином, чинні норми міжнародного кримінального права лише опосередковано регулюють ці явища, що зумовлює необхідність як розширеного тлумачення

положень Римського статуту, так і розробки нових міжнародних документів, які б чітко визначали правові межі використання новітніх технологій війни.

Окрім цього, виникає питання про ефективність механізмів міжнародної кримінальної юстиції у переслідуванні відповідальних осіб. Незважаючи на обмежену практику МКС щодо кібероперацій та автономних систем, існують теоретичні підстави для кваліфікації дій, що призводять до загибелі цивільних або руйнування цивільної інфраструктури, як воєнних злочинів [1]. Водночас технологічна складність, відсутність безпосереднього людського контролю та проблема доведення умислу ускладнюють притягнення до відповідальності.

Паралельно постає питання міжнародно-правової відповідальності держав за наслідки застосування таких технологій. Держави несуть відповідальність за дії, здійснені під їхнім контролем або за згодою, що порушують норми міжнародного права, включно з принципами пропорційності та розрізнення [13]. Проте встановлення прямого зв'язку між алгоритмічною дією ШІ та державною відповідальністю потребує додаткового тлумачення, що створює юридичну невизначеність і підкреслює необхідність чітких критеріїв оцінки «державного контролю».

Попередні завдання показали, що чинні норми міжнародного кримінального права та механізми міжнародної кримінальної юстиції лише частково охоплюють новітні технології ведення війни, а міжнародно-правова відповідальність держав потребує уточнення у контексті автономних систем та кібератак. У цьому ключі особливе значення набуває захист прав людини, оскільки застосування таких технологій може призводити до порушення фундаментальних свобод і безпеки цивільного населення, що регламентуються міжнародними актами та доктриною прав людини.

По-перше, кібератаки на цивільну інфраструктуру можуть прямо порушувати право на життя (ст. 6 Міжнародного пакту про громадянські та політичні права, 1966) та право на здоров'я і безпечне середовище, закріплене у Резолюції ООН та практиці спеціальних доповідачів [12]. В умовах гібридних або відкритих конфліктів кібероперації часто не обмежуються армійськими об'єктами, а зачіпають лікарні, водопостачання, енергосистеми, що створює реальну загрозу цивільному населенню. Human Rights Watch та Міжнародний комітет Червоного Хреста наголошують на необхідності застосування принципів пропорційності та розрізнення, які є базовими у міжнародному гуманітарному праві, також у сфері новітніх технологій [3; 4].

По-друге, автономні системи озброєння та алгоритми ШІ ставлять питання щодо прав людини на справедливий процес та відновлення після шкоди. У випадках, коли рішення про використання смертоносної сили приймає алгоритм без безпосереднього контролю людини, встановлення відповідальності за міжнародні злочини стає ускладненим, що може порушувати принципи індивідуальної кримінальної відповідальності та права на юридичний захист постраждалих [1; 4].

По-третє, у сучасних конфліктах зростає ризик порушення права на приватність та інформаційну безпеку. Кібероперації можуть включати перехоплення персональних даних, спостереження за цивільним населенням, що регулюється стат-

тями 17 та 19 Міжнародного пакту про громадянські та політичні права, а також резолюціями ООН щодо кібербезпеки [12]. Таким чином, захист прав людини у контексті новітніх технологій війни потребує не лише дотримання класичних положень гуманітарного права, а й адаптації існуючих стандартів до цифрової та автономної реальності.

Системний підхід до цього питання передбачає інтеграцію норм міжнародного кримінального права, кримінальної юстиції та міжнародної відповідальності держав із принципами захисту прав людини, що дозволяє забезпечити комплексну оцінку новітніх загроз. Саме на перетині цих правових сфер формується сучасний механізм захисту цивільного населення та регулювання відповідальності за дії, пов'язані з ІІІ та кіберопераціями у війні.

Як показали попередні завдання, використання штучного інтелекту та кібероперацій у збройних конфліктах створює низку комплексних правових викликів. Міжнародне кримінальне право забезпечує основу для кваліфікації дій як воєнних злочинів, злочинів проти людяності або агресії, проте його норми часто потребують адаптації до технологічно складних сценаріїв [10; 1]. Міжнародна кримінальна юстиція, представлена МКС, покликана переслідувати конкретних осіб, однак складність встановлення причинно-наслідкового зв'язку у випадку автономних систем або алгоритмів ІІІ обмежує практичну ефективність існуючих процесуальних механізмів [14].

Міжнародно-правова відповідальність держав доповнює цей механізм, покладаючи обов'язок на держави за дії, здійснені під їхнім контролем або за згодою, що порушують принципи пропорційності, розрізнення та невтручання [12; 13]. Водночас питання «державного контролю» та оцінки відповідальності за алгоритмічні дії потребує чіткого визначення, щоб уникнути юридичної невизначеності.

Не менш важливим є захист прав людини, який забезпечує безпеку цивільного населення та гарантує дотримання фундаментальних свобод у цифровому середовищі. Кібероперації та автономні системи можуть загрожувати життю, здоров'ю, праву на приватність та інформаційну безпеку, тому необхідно застосовувати принципи міжнародного гуманітарного права разом із стандартами прав людини [12; 3; 15].

Інтегрований підхід передбачає наступне: адаптація норм міжнародного кримінального права для чіткого включення кібероперацій та автономних систем у класифікацію міжнародних злочинів. Розробка процесуальних механізмів МКС, здатних ефективно розглядати технологічно складні справи та оцінювати ролі людини та алгоритму у вчиненні злочинів. Уточнення критеріїв державної відповідальності, зокрема щодо «контролю» над алгоритмічними або кіберактивностями. Забезпечення комплексного захисту прав людини, що включає моніторинг та запобігання порушенням у цифровій сфері.

Таким чином, поєднання всіх дисциплін – міжнародного кримінального права, міжнародної кримінальної юстиції, міжнародної відповідальності держав та прав людини – дозволяє створити сучасну правову модель регулювання та контролю новітніх технологій війни, підвищуючи ефективність переслідування злочинів і гарантування захисту цивільного населення.

Вирішення наукової проблеми, пов'язаної з використанням штучного інтелекту та кібероперацій у війні, потребує комплексного підходу, що охоплює міжнародне кримінальне право, міжнародну кримінальну юстицію, міжнародну відповідальність держав та захист прав людини. По-перше, необхідно адаптувати і модернізувати норми Римського статуту Міжнародного кримінального суду, розробивши уточнення або додаткові протоколи, які прямо враховують кібероперації та автономні системи озброєння як потенційні засоби вчинення воєнних злочинів, визначивши чіткі критерії кваліфікації дій алгоритмів ШІ як умисних злочинів проти цивільного населення. По-друге, слід розвивати процесуальні стандарти МКС, створюючи методики оцінки доказів у технологічно складних справах, де рішення ухвалює алгоритм, а не людина, та вводячи спеціальні групи експертів із кібербезпеки та ШІ для аналізу ролі технологій у вчиненні злочину. По-третє, слід уточнити критерії міжнародно-правової відповідальності держав, визначивши поняття «державного контролю» над автономними системами і кіберопераціями для чіткого встановлення відповідальності держави та розробити міжнародні стандарти запобігання шкоді цивільному населенню та механізми компенсацій. По-четверте, необхідно інтегрувати принципи захисту прав людини, забезпечуючи моніторинг застосування новітніх технологій війни, захист права на життя, здоров'я, приватність та інформаційну безпеку та впроваджуючи механізми юридичного захисту та відновлення для цивільних осіб, постраждалих від дій автономних систем та кібератак. Нарешті, важливо стимулювати міжнародну науково-практичну співпрацю, створюючи платформи для обміну знаннями, рекомендаціями та практикою у сфері ШІ, кібероперацій та міжнародного кримінального права, а також впроваджувати спільні навчальні програми для юристів, суддів і державних експертів із кібербезпеки та автономних систем. Такий інтегрований підхід дозволить поєднати нормативне вдосконалення, розвиток кримінальної юстиції, чітку відповідальність держав і забезпечення захисту прав людини, створюючи ефективну правову модель для регулювання новітніх технологій війни.

Усвідомлюючи масштаби й загрози, які несуть сучасні технології у сфері війни – штучний інтелект, автономні системи озброєння, кібероперації та інформаційні маніпуляції, – наукова й практична спільнота стикається з необхідністю пошуку комплексних рішень, що забезпечать баланс між воєнними інноваціями та захистом основоположних прав людини. Відсутність чітких міжнародно-правових механізмів контролю та відповідальності у випадках воєнних злочинів, скоєних за допомогою новітніх технологій, створює реальну загрозу ерозії існуючих стандартів гуманітарного права та підриває ефективність системи міжнародного кримінального правосуддя. Тому вирішення наукової проблеми потребує одночасного розвитку як концептуальної доктрини, так і практичних інструментів застосування норм права у нових умовах.

Першим напрямом є адаптація норм міжнародного гуманітарного та кримінального права до технологічних реалій. Це передбачає розробку міжнародно визнаних визначень понять «автономна зброя», «штучний інтелект у військових цілях», «кібератака як акт агресії». Важливим завданням є створення універсальних критеріїв, які дозволять кваліфікувати дії із застосуванням технологій як воєнні зло-

чини, злочини проти людяності чи акти агресії. Наприклад, розробка спеціальних протоколів до Женевських конвенцій або нових конвенцій за аналогією з Оттавською (1997) чи Конвенцією про касетні боеприпаси (2008) може забезпечити чіткі міжнародні стандарти контролю за новітніми засобами війни.

Другим шляхом вирішення є посилення ролі міжнародних організацій у сфері моніторингу та попередження порушень. Організація Об'єднаних Націй, Міжнародний кримінальний суд, Рада Європи, ОБСЄ повинні розширювати свої механізми контролю за використанням технологій у воєнних діях. Необхідним виглядає створення спеціалізованого міжнародного органу або підрозділу в структурі ООН, який займався б саме розслідуванням і документуванням порушень, пов'язаних із застосуванням ШІ та кіберзброї. При цьому важливою є співпраця з державами, які мають технологічні ресурси, оскільки лише об'єднання наукового потенціалу і політичної волі здатне створити дієвий запобіжник для безконтрольного застосування таких засобів.

Третій напрям – формування ефективних національних механізмів імплементації міжнародних норм. Україна, яка вже має унікальний досвід протистояння гібридній агресії, може виступити ініціатором розробки національних стратегій та законодавчих рамок регулювання кібероперацій та військового використання ШІ. Прикладом може стати ухвалення закону, що визначатиме правові межі використання автономних систем у військових цілях, закріплюватиме принцип обов'язкової «людської участі» (human-in-the-loop) та встановлюватиме процедури розслідування можливих зловживань. Така практика дозволила б Україні стати одним із лідерів у формуванні міжнародних правил гри в цій сфері.

Четвертий вектор – розвиток міжнародної співпраці у сфері технологічного контролю. Подібно до режиму нерозповсюдження ядерної зброї чи заборони хімічної зброї, у сфері військового ШІ та кіберозброєнь необхідно створити механізми верифікації й контролю. Ініціативи G7, НАТО, ЄС у сфері кібербезпеки можуть стати основою для формування глобальних рамкових домовленостей. У цьому контексті слід передбачити запровадження санкційних механізмів проти держав і приватних акторів, які порушують встановлені правила.

П'ятим, не менш важливим напрямом, є підвищення ролі міждисциплінарних досліджень та освіти. Юристи, фахівці з міжнародних відносин, IT-експерти та військові мають спільно виробляти підходи до визначення правових рамок застосування нових технологій у війні. Наукові центри при університетах, аналітичні інститути та міжнародні дослідницькі платформи повинні стати середовищем для формування комплексного бачення проблеми та вироблення інноваційних рішень.

Таким чином, вирішення поставленої наукової проблеми полягає у поєднанні зусиль на міжнародному й національному рівнях, оновленні нормативної бази міжнародного гуманітарного та кримінального права, формуванні дієвих механізмів моніторингу і відповідальності, а також у підвищенні ролі наукової спільноти в розробці та імплементації нових правових стандартів. Це дозволить не лише зберегти фундаментальні принципи міжнародного права і прав людини, але й створити запобіжники проти безконтрольного застосування технологій, які можуть

привести до нових форм масових порушень прав людини та глобальної нестабільності.

**Висновки.** Отже, сучасні форми ведення війни із застосуванням штучного інтелекту та кібероперацій кидають серйозний виклик міжнародному кримінальному праву, оскільки чинні норми не охоплюють повною мірою новітні технології й не визначають чітко межі індивідуальної та державної відповідальності.

Механізми захисту прав людини залишаються вразливими перед «невидимими» наслідками кіберконфліктів і автономних систем озброєнь, що потребує оновлення міжнародних стандартів у частині гарантій приватності, права на життя та безпеку.

Існує розрив між розвитком технологій та швидкістю адаптації міжнародно-правових норм: міжнародні судові інституції не мають усталених доктринальних підходів до розгляду справ, пов'язаних із військовим застосуванням штучного інтелекту.

Український досвід війни демонструє гостру необхідність інтеграції міжнародно-правових норм з реаліями гібридних загроз, де поєднуються класичні воєнні дії з кібернападами, інформаційними атаками та застосуванням алгоритмічного управління зброєю.

Подолати наукову й практичну проблему можливо лише шляхом вироблення комплексної стратегії: поєднання оновлених міжнародних угод, уніфікованої практики Міжнародного кримінального суду, імплементації спеціальних протоколів у галузі прав людини та активної участі України у формуванні глобального правового порядку у сфері кібербезпеки та воєнних технологій.

Таким чином, вирішення поставленої проблеми не обмежується сферою теоретичного осмислення – воно має безпосереднє практичне значення для сучасних збройних конфліктів, у тому числі для російсько-української війни. Міжнародне право стоїть перед викликом своєї трансформації: від системи, яка формувалася у добу «традиційних» воєн, воно має перетворитися на ефективний інструмент регулювання конфліктів у цифрову епоху. Від того, наскільки швидко і якісно буде здійснено цей перехід, залежить здатність міжнародної спільноти гарантувати справедливість, безпеку та дотримання прав людини у ХХІ столітті.

### *Література*

1. Schmitt M. Tallinn Manual 2.0 on the International Law Applicable to Cyber Operations. Cambridge University Press, 2017. 562 p.
2. Roschini M. Cyber Operations and the Use of Force in International Law. Oxford University Press, 2014. 44 p.
3. ICRC (International Committee of the Red Cross). Autonomy, Artificial Intelligence and Robotics: Technical, Military, Legal and Humanitarian Aspects. Geneva, 2019. 28 p.
4. Docherty B. (Human Rights Watch). Mind the Gap: The Lack of Accountability for Killer Robots. HRW Report, 2020. URL: <https://www.hrw.org/report/2015/04/09/mind-gap/lack-accountability-killer-robots>
5. Shackelford S. Managing Cyber Attacks in International Law, Business, and Relations: In Search of Cyber Peace. Cambridge University Press, 2014. 393 p.
6. Roscini M. & Tsagourias N. Research Handbook on International Law and Cyberspace. Edward Elgar Publishing. 2015. P. 233-254
7. Шепітько М. В., Сенаторова О. В., Задоя К. П., Пономаренко Ю. А. Міжнародні перспективи штучного інтелекту в Україні: між війною та реформуванням. *Вісник асоціації кримінального права України*. 2022. №18. Том. 2. С. 34-51.

8. Камардіна Ю. В., Поляруш-Сафроненко С. О., Вишневська Ю. В. Права людини в епоху розвитку штучного інтелекту. *Право*. 2024. №27. С. 71-78.
9. Гуцалюк М.В. Кіберзагрози під час гібридної війни та протидія організованої кіберзлочинності. *Інформація і право*. 2025. №1 (52). С. 123-131.
10. Rome Statute of the International Criminal Court, 1998. 82 p.
11. International Committee of the Red Cross, The Potential Human Cost of Cyber Operations, Geneva, 2018. URL: [https://books.google.com.ua/books/about/The\\_Potential\\_Human\\_Cost\\_of\\_Cyber\\_Operat.html?id=dSwlzgEACAAJ&redir\\_esc=y](https://books.google.com.ua/books/about/The_Potential_Human_Cost_of_Cyber_Operat.html?id=dSwlzgEACAAJ&redir_esc=y)
12. UN Human Rights Council, Report of the Special Rapporteur on extrajudicial, summary or arbitrary executions, A/HRC/44/38, 2020. URL: <https://docs.un.org/en/A/HRC/44/38>
13. Karpenko A., Responsibility of States for Cyber Operations: Mechanisms of International Law and Contemporary Challenges, UKMA, 2021.
14. ICC, Policy Paper on Case Selection and Prioritisation, 2016. URL: [https://www.icc-cpi.int/sites/default/files/itemsDocuments/20160915\\_OTP-Policy\\_Case-Selection\\_Eng.pdf](https://www.icc-cpi.int/sites/default/files/itemsDocuments/20160915_OTP-Policy_Case-Selection_Eng.pdf)
15. Human Rights Watch, Mind the Gap: The Lack of Accountability for Killer Robots, HRW Report, 2020. URL: <https://humanrightscampus.law.harvard.edu/clinic-and-hrw-release-report-mind-the-gap-the-lack-of-accountability-for-killer-robots/>

### Анотація

**Ярмакі В. Х., Ніцевич А. С. Міжнародне кримінальне право і права людини у добу нових технологій війни. – Стаття.**

У статті здійснено комплексний аналіз взаємозв'язку між міжнародним кримінальним правом, правом міжнародної відповідальності та міжнародним захистом прав людини у контексті застосування новітніх технологій війни, зокрема штучного інтелекту та кібероперацій. Показано, що поява автономних систем озброєнь, алгоритмічних систем прийняття рішень та кібератак на критичну інфраструктуру докорінно трансформуює уявлення про збройний конфлікт і значно ускладнює ідентифікацію відповідальних суб'єктів. Окрему увагу приділено проблемі прогалин у чинних міжнародно-правових нормах: Женевські конвенції та статuti міжнародних кримінальних судів не враховують специфіки штучного інтелекту та кіберзасобів, що створює простір для безкарності.

Використання досвіду України, яка стала полігоном для випробування гібридних форм агресії з 2014 року та особливо після 2022 року, дозволило виявити нові аспекти правових викликів. Йдеться не лише про класичні воєнні злочини, а й про масові порушення прав людини внаслідок кібератак, маніпуляцій інформаційним простором, втручання в системи охорони здоров'я, енергетику чи транспорт. Це зумовлює необхідність поєднання підходів міжнародного кримінального права та міжнародного права прав людини у єдину методологію аналізу.

Особлива увага приділяється доктринальним та практичним пропозиціям щодо розв'язання проблеми. Серед них – розробка спеціальних протоколів до існуючих конвенцій, уніфікація практики Міжнародного кримінального суду, формування міжнародного правового режиму відповідальності держав за кібероперації, а також удосконалення національного законодавства України у відповідності до світових стандартів. Запропоновано інтеграцію правозахисних механізмів у сферу військових технологій, що дозволить підвищити рівень захисту цивільного населення під час сучасних конфліктів.

Стаття має як теоретичне, так і практичне значення: з одного боку, вона пропонує розвиток міжнародно-правової доктрини щодо «війни нових технологій», а з іншого – сприяє формуванню правової позиції України на міжнародних форумах у питаннях відповідальності агресора за кібератаки та воєнні злочини із застосуванням штучного інтелекту.

**Ключові слова:** міжнародне кримінальне право, міжнародна кримінальна юстиція, права людини, право міжнародної відповідальності, штучний інтелект, кібероперації, автономні системи озброєнь, гібридна війна, воєнні злочини, міжнародний кримінальний суд.

### Summary

**Yarmaki V. Kh., Nitsevykh A. S. International criminal law and human rights in the age of new technologies of war. – Article.**

The article provides a comprehensive analysis of the relationship between international criminal law, the law of international responsibility and international human rights protection in the context of the application of new technologies of war, in particular artificial intelligence and cyber operations. It

is shown that the emergence of autonomous weapons systems, algorithmic decision-making systems and cyberattacks on critical infrastructure radically transforms the perception of armed conflict and significantly complicates the identification of responsible subjects. Special attention is paid to the problem of gaps in current international legal norms: the Geneva Conventions and the statutes of international criminal courts do not take into account the specifics of artificial intelligence and cyber means, which creates space for impunity.

Using the experience of Ukraine, which has become a testing ground for hybrid forms of aggression since 2014 and especially after 2022, has allowed us to identify new aspects of legal challenges. These include not only classic war crimes, but also mass violations of human rights as a result of cyberattacks, manipulation of the information space, interference in the health care, energy or transport systems. This necessitates the combination of approaches of international criminal law and international human rights law into a single methodology of analysis.

Particular attention is paid to doctrinal and practical proposals for solving the problem. Among them are the development of special protocols to existing conventions, the unification of the practice of the International Criminal Court, the formation of an international legal regime of state responsibility for cyber operations, as well as the improvement of the national legislation of Ukraine in accordance with world standards. The integration of human rights mechanisms into the sphere of military technologies is proposed, which will allow to increase the level of protection of the civilian population during modern conflicts.

The article has both theoretical and practical significance: on the one hand, it proposes the development of an international legal doctrine on the "war of new technologies", and on the other hand, it contributes to the formation of Ukraine's legal position in international forums on the issues of the aggressor's responsibility for cyberattacks and war crimes with the use of artificial intelligence.

*Key words:* international criminal law, international criminal justice, human rights, international responsibility law, artificial intelligence, cyber operations, autonomous weapons systems, hybrid war, war crimes, international criminal court.

Дата надходження статті: 29.09.2025

Дата прийняття статті: 28.10.2025

Дата публікації: 27.11.2025